

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నలలివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణాంతర్గత యుద్ధకొండస్య త్రింశద్దిన పాఠయణచీక్ష

ఇరవయ్యవ రోజు పాఠయణ - 30.06.2021

స	కృ	దే	వ	ప్ర	ప	న్నా	య	త	వా	స్మీ	తి	చ	యా	చ	తే
7	1	8	4	2	1	0	1	6	4	5	6	6	1	6	6

అ	భ	యం	స	ర్వ	భూ	తే	భ్యో	ద	దా	మ్యే	త	ద్వ	తం	మ	మ
0	4	1	7	4	4	6	1	8	8	1	6	2	6	5	5

పాఠయణం చేయవలసిన సర్గలు : 04

సర్గల ఏడుస సంఖ్య
81, 82, 83, 84 సర్గలు

పాఠయణ శ్లోకాల సంఖ్య
 $36 + 29 + 44 + 22 = 131$ శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, పద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అపి చ, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనార్థం, కరోనా వ్యాధి జనితానాం, నానావిధానాం, సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయాది, సర్వోపద్రవాణాం, నివారణాయ, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానేన, నిరుహ్యమాణానాం, జపహెలామపారాయణ, ప్రవచనాదిరూపాణాం, నానావిధానాం, వేదోక్తకార్యక్రమాణామ్, అపి చ, సామాజిక, వైద్యకీయ, ఆర్థికసహాయాది రూపాణాం, బహుప్రకారాణాం, సేవా కార్యక్రమాణాం చ, ఇతోధిక, వీర్యవత్తాసిద్ధ్యర్థం, పూర్వోక్త, తత్తత్సేవారూపకర్తృణాం, తన్నిర్వాహకాణాం, తత్పురిపోషకాణాం చ, సర్వేషాం, శ్రీవేంకటేశ్వరానుగ్రహేణ, ఇతోధిక, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థమ్, అపి చ, తత్తత్సేవాకార్యక్రమ ద్వారా, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థం, భారతదేశస్య, శత్రుదురాక్రమణ, ఆర్థికమాంద్య, ప్రజాకల్లోలాది, సర్వపీడానివృత్త్యర్థం, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, ఇతోధిక, సర్వతోముఖాభివృద్ధి సిద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హెలామపూర్వకం

సకృదేవ ప్రపన్నాయ, తవాస్మీతి చ యాచతే ।

అభయం సర్వభూతేభ్యః, దదామ్యేతద్వ్రతం మమ ॥

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, యుద్ధకాండపారాయణం, తథా, శ్రీయోగవాశిష్ఠే, ఉత్పత్తిప్రకరణే, ఏకోనసప్తతితమసర్గ-పారాయణం చ, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

శ్రీ రెఘుప్రార్థన

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।

రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।

రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।

ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరెఘుచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకాశీతితమస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

విజ్ఞాయ తు మనస్తస్య రాఘవస్య మహాత్మనః ।

సన్నివృత్యాహవాత్తస్మాత్ సంవివేశ పురం తతః ॥ 81.1 ॥ (2 సార్లు)

సోఽనుస్మృత్య వధం తేషాం రాక్షసానాం తరస్వినామ్ ।

క్రోధతామ్రేక్షణః శూరః నిర్జగామ మహాద్యుతిః ॥ 81.2 ॥

స పశ్చిమేన ద్వారేణ నిర్యయౌ రాక్షసైర్వృతః ।

ఇంద్రజిత్తు మహావీర్యః పాలస్యో దేవకంటకః ॥ 81.3 ॥

ఇంద్రజిత్తు తతో దృష్ట్వా భ్రాతరో రామలక్ష్మణౌ ।

రణాయాభ్యుద్యతౌ వీరో మాయాం ప్రాదుష్కరోత్తదా ॥ 81.4 ॥

ఇంద్రజిత్తు రథే స్థాప్య సీతాం మాయామయీం తతః ।

బలేన మహతావృత్య తస్యా వధమరోచయత్ ॥ 81.5 ॥

మోహనార్థం తు సర్వేషాం బుద్ధిం కృత్వా సుదుర్మతిః ।

హంతుం సీతాం వ్యవసితః వానరాభిముఖో యయా ॥ 81.6 ॥

తం దృష్ట్వా త్వభినిర్యాంతం నగర్యాః కాననౌకసః ।

ఉత్పేతురభిసంక్రుద్ధాః శిలాహస్తా యుయుత్సవః ॥ 81.7 ॥

హనూమాన్ పురతస్తేషాం జగామ కపికుంజరః ।

ప్రగృహ్య సుమహచ్ఛృంగం పర్వతస్య దురాసదమ్ ॥ 81.8 ॥

స దదర్శ హతానందాం సీతామింద్రజితో రథే ।

ఏకవేణీధరాం దీనామ్ ఉపవాసకృశాననామ్ ॥ 81.9 ॥

పరిక్లిష్టైకవసనామ్ అమృజాం రాఘవప్రియామ్ ।

రజోమలాభ్యామాలిప్తైః సర్వగాత్రైర్వరస్త్రియమ్ ॥ 81.10 ॥

తాం నిరీక్ష్య ముహూర్తం తు మైథిలీత్యధ్యవస్య తు ।

బభూవాచిరదృష్ట్వా హి తేన సా జనకాత్మజా ॥ 81.11 ॥

తాం దీనాం మలదిగ్ధాంగీం రథస్థాం దృశ్యమైథిలీమ్ ।

బాష్పపర్యాకులముఖః హనూమాన్ వ్యథితోఽభవత్ ॥ 81.12 ॥

అబ్రవీత్తాం తు శోకార్తాం నిరానందాం తపస్వినీమ్ ।

సీతాం రథస్థితాం దృష్ట్వా రాక్షసేంద్రసుతాశ్రితామ్ ।

కిం సమర్థితమస్యేతి చింతయన్ స మహాకపిః ॥ 81.13 ॥

సహ తైర్వానరశ్రేష్ఠైః అభ్యధావత రావణిమ్ ॥ 81.14 ॥

తద్వానరబలం దృష్ట్వా రావణిః క్రోధమూర్ఛితః ।
 కృత్వా వికోశం నిస్త్రింశం మూర్ఛి సీతాం పరామృశత్ ॥ 81.15 ॥
 తాం స్త్రియం పశ్యతాం తేషాం తాడయామాస రావణిః ।
 క్రోశంతీం రామ రామేతి మాయయా యోజితాం రథే ॥ 81.16 ॥
 గృహీతమూర్ఛజాం దృష్ట్వా హనూమాన్ దైన్యమాగతః ।
 శోకజం వారి నేత్రాభ్యామ్ అస్పృజన్మారుతాత్మజః ॥ 81.17 ॥
 తాం దృష్ట్వా చారుసర్వాంగీం రామస్య మహిషీం ప్రియామ్ ।
 అబ్రవీత్పరుషం వాక్యం క్రోధాద్రక్షోధిపాత్మజమ్ ॥ 81.18 ॥
 దురాత్మన్నాత్మనాశాయ కేశపక్షే పరామృశః ।
 బ్రహ్మర్షీణాం కులే జాతః రాక్షసీం యోనిమాశ్రితః ॥ 81.19 ॥
 ధిక్త్వాం పాపసమాచారం యస్య తే మతిరీదృశీ ॥ 81.20 ॥
 నృశంసానార్య దుర్ఘ్నత్త క్షుద్ర పాపపరాక్రమ ।
 అనార్యస్యేదృశం కర్మ ఘృణా తే నాస్తి నిర్ఘ్నణ ॥ 81.21 ॥
 చ్యుతా గృహాచ్ఛ రాజ్యాచ్ఛ రామహస్తాచ్ఛ మైథిలీ ।
 కిం తవైషాఽపరాధ్దా హి యదేనాం హంతుమిచ్ఛసి ॥ 81.22 ॥
 సీతాం చ హత్వా న చిరం జీవిష్యసి కథంచన ।
 వధార్హ కర్మణాఽనేన మమ హస్తగతో హ్యసి ॥ 81.23 ॥
 యే చ స్త్రీఘాతినాం లోకాః లోకవద్యైషు కుత్పితాః ।
 ఇహ జీవితముత్సృజ్య ప్రేత్య తాన్ ప్రతిపత్యసే ॥ 81.24 ॥
 ఇతి బ్రువాణో హనూమాన్ సాయుధైర్లరిభిర్వృతః ।
 అభ్యధావత సంక్రుద్ధః రాక్షసేంద్రసుతం ప్రతి ॥ 81.25 ॥
 ఆపతంతం మహావీర్యం తదనీకం వనాకసామ్ ।
 రక్షసాం భీమవేగానామ్ అనీకం తు న్యవారయత్ ॥ 81.26 ॥
 స తాం బాణసహస్రేణ విక్షోభ్య హరివాహినీమ్ ।
 హరిశ్రేష్ఠం హనూమంతమ్ ఇంద్రజిత్రుత్యువాచ హ ॥ 81.27 ॥
 సుగ్రీవస్త్వం చ రామశ్చ యన్నిమిత్తమిహాగతాః ।
 తాం హనిష్యామి వైదేహీమ్ అద్యైవ తవ పశ్యతః ॥ 81.28 ॥
 ఇమాం హత్వా తతో రామం అక్షణం త్వాం చ వానర ।
 సుగ్రీవం చ వధిష్యామి తం చానార్యం విభీషణమ్ ॥ 81.29 ॥
 న హంతవ్యాస్త్రియశ్చేతి యద్రువీషి ప్లవంగమ ।
 పీడాకరమమిత్రాణాం యత్ స్యాత్ కర్తవ్యమేవ తత్ ॥ 81.30 ॥

తమేవముక్త్వా రుదతీం సీతాం మాయామయీం తదా ।
శితధారేణ ఖడ్గేన నిజఘానేంద్రజిత్స్వయమ్ ॥ 81.31 ॥

యజ్ఞోపవీతమార్గేణ భిన్నా తేన తపస్వినీ ।
సా పృథివ్యాం పృథుశ్రోణీ పపాత ప్రియదర్శనా ।
తామింద్రజిత్స్వయం హత్వా హనూమంతమువాచ హ ॥ 81.32 ॥

మయా రామస్య పశ్యేమాం కోపేన చ నిషూదితామ్ ।
ఏషా విశస్తా వైదేహీ విఫలో వః పరిశ్రమః ॥ 81.33 ॥

తతః ఖడ్గేన మహతా హత్వా తామింద్రజిత్స్వయమ్ ।
హృష్టస్య రథమాస్థాయ విననాద మహాస్వనమ్ ॥ 81.34 ॥

వానరాశ్చుశ్రువుశ్చబ్దమ్ అదూరే ప్రత్యవస్థితాః ।
వ్యాదితాస్యస్య నదతః తద్దుర్గం సంశ్రితస్య చ ॥ 81.35 ॥

తథా తు సీతాం వినిహత్య దుర్మతిః, ప్రహృష్టచేతాస్స బభూవ రావణిః ।
తం హృష్టరూపం సముదీక్ష్య వానరాః, విషణ్ణరూపాస్సహసా ప్రదుద్రువుః ॥ 81.36 ॥

(2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకాశీతితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ద్విశీతితమస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

శ్రుత్వా తు భీమనిర్లాదం శక్రాశనిసమస్వనమ్ ।
వీక్షమాణా దిశస్పర్వాః దుద్రువుర్వానరర్షభాః ॥ 82.1 ॥ (2 సార్లు)

తానువాచ తతస్పర్వాన్ హనూమాన్మారుతాత్మజః ।
విషణ్ణవదనాన్ దీనాన్ త్రస్తాన్ విద్రవతః పృథక్ ॥ 82.2 ॥

కస్మాద్విషణ్ణవదనా విద్రవధ్యే ప్లవంగమాః ।
త్యక్తయుద్ధసముత్సాహాః శూరత్వం క్వ ను వో గతమ్ ॥ 82.3 ॥

పృష్టతోఽనువ్రజధ్వం మామ్ అగ్రతో యాంతమాహవే ।
శూరైరభిజనోపేతైః అయుక్తం హి నివర్తితుమ్ ॥ 82.4 ॥

ఏవముక్తాస్సుసంహృష్టాః వాయుపుత్రేణ వానరాః ।
శైలశృంగాణ్యగాంఞ్చైవ జగృహుర్హృష్టమానసాః ॥ 82.5 ॥

అభిపేతుశ్చ గర్జంతః రాక్షసాన్ వానరర్షభాః ।
 పరివార్య హనూమంతమ్ అన్వయుశ్చ మహాహవే ॥ 82.6 ॥
 స తైర్వానరముఖ్యైశ్చ హనూమాన్ సర్వతో వృతః ।
 హుతాశన ఇవార్చిష్మాన్ అదహచ్ఛత్రువాహినీమ్ ॥ 82.7 ॥
 స రాక్షసానాం కదనం చకార సుమహాకపిః ।
 వృతో వానరసైన్యేన కాలాంతకయమోపమః ॥ 82.8 ॥
 స తు కోపేన చావిష్టః శోకేన చ మహాకపిః ।
 హనూమాన్ రావణిరథే అపాతయన్మహతీం శిలామ్ ॥ 82.9 ॥
 తామాపతంతీం దృష్ట్వైవ రథస్సారథినా తదా ।
 విధేయాశ్చసమాయుక్తః సుదూరమపవాహితః ॥ 82.10 ॥
 తమింద్రజితమప్రాప్య రథస్థం సహ సారథిమ్ ।
 వివేశ ధరణీం భిత్వా సా శిలా వ్యర్థముద్యతా ॥ 82.11 ॥
 పాతితాయాం శిలాయాం తు రక్షసాం వ్యథితా చమూః ।
 నిపతంత్యా చ శిలయా రాక్షసా మథితా భృశమ్ ॥ 82.12 ॥
 తమభ్యధావన్ శతశః నదంతః కాననౌకసః ॥ 82.13 ॥
 తే ద్రుమాంశ్చ మహావీర్యా గిరిశృంగాణి చోద్యతాః ।
 క్షిపంతీంద్రజితః సంఖ్యే వానరా భీమవిక్రమాః ॥ 82.14 ॥
 వృక్షశైలమహావర్షం విస్ఫుజంతః ప్లవంగమాః ।
 శత్రూణాం కదనం చక్రుః నేదుశ్చ వివిధైస్స్వరైః ॥ 82.15 ॥
 వానరైస్తైర్మహావీర్యైః ఘోరరూపా నిశాచరాః ।
 వీర్యాదభిహతా వృక్షైః వ్యవేష్టంత రణాజిరే ॥ 82.16 ॥
 స్వసైన్యమభివీక్ష్యాథ వానరార్దితమింద్రజిత్ ।
 ప్రగృహీతాయుధః క్రుద్ధః పరానభిముఖో యయౌ ॥ 82.17 ॥
 స శరౌఘానవస్ఫుజన్ స్వసైన్యేనాభిసంవృతః ।
 జఘాన కపిశార్దూలాన్ స బహూన్ దృష్టవిక్రమః ॥ 82.18 ॥
 శూలైరశనిభిః ఖడ్గైః పట్టిశైః కూటముద్గరైః ।
 తే చాప్యనుచరాస్తస్య వానరాన్ జఘ్నురోజసా ॥ 82.19 ॥
 సస్కంధవిటపైస్సాలైః శిలాభిశ్చ మహాబలః ।
 హనూమాన్ కదనం చక్రే రక్షసాం భీమకర్మణామ్ ॥ 82.20 ॥
 స నివార్య పరానీకమ్ అబ్రవీత్తాన్వనౌకసః ।
 హనూమాన్ సన్నివర్తధ్వం న నస్సాధ్యమిదం బలమ్ ॥ 82.21 ॥

త్యక్త్యా ప్రాణాన్ వివేష్టంతః రామప్రియచికిర్షవః ।
యన్నిమిత్తం హి యుధ్యామః హతా సా జనకాత్మజా ॥ 82.22 ॥

ఇమమర్థం హి విజ్ఞాప్య రామం సుగ్రీవమేవ చ ।
తౌ యత్రప్రతివిధాస్యేతే తత్కరిష్యామహే వయమ్ ॥ 82.23 ॥

ఇత్యుక్త్యా వానరశ్రేష్ఠః వారయన్ సర్వవానరాన్ ।
శనైశ్శనైరసంత్రస్తః సబలస్సన్న్యవర్తత ॥ 82.24 ॥

తతః ప్రేక్ష్య హనూమంతం వ్రజంతం యత్ర రాఘవః ।
స హేలాతుకామో దుష్టాత్మా గతశ్చైత్యనికుంభిలామ్ ॥ 82.25 ॥

నికుంభిలామధిష్ఠాయ పావకం జుహవేంద్రజిత్ ॥ 82.26 ॥

యజ్జభూమ్యాం తు విధివత్ పావకస్తేన రక్షసా ।
హూయమానః ప్రజజ్వాల మాంసశోణితభుక్ తదా ॥ 82.27 ॥

సోఽర్చిః పినద్ధో దదృశే హేలామశోణితతర్పితః ।
సంధ్యాగత ఇవాదిత్యః సుతీవ్రోఽగ్నిస్సముత్థితః ॥ 82.28 ॥

అథేంద్రజిద్రాక్షసభూతయే తు, జుహోవ హవ్యం విధినా విధానవిత్ ।
దృష్ట్వా వ్యతిష్ఠంత చ రాక్షసాస్తే, మహాసమూహేషు నయానయజ్ఞాః ॥ 82.29 ॥

(2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ద్విశతీతమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే త్రిశతీతమస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

రాఘవశ్చాపి విపులం తం రాక్షసవనౌకసామ్ ।
శ్రుత్వా సంగ్రామనిర్ఘోషం జాంబవంతమువాచ హ ॥ 83.1 ॥ (2 సార్లు)

సౌమ్య నూనం హనూమతా క్రియతే కర్మ దుష్కరమ్ ।
శ్రూయతే హి యథా భీమః సుమహానాయుధస్వనః ॥ 83.2 ॥

తద్గచ్ఛ కురు సాహాయ్యం స్వబలేనాభిసంవృతః ।
క్షిప్రమృక్షపతే తస్య కపిశ్రేష్ఠస్య యుధ్యతః ॥ 83.3 ॥

ఋక్షరాజస్తథోక్తస్తు స్వేనానీకేన సంవృతః ।
ఆగచ్ఛత్పశ్చిమం ద్వారం హనూమాన్ యత్ర వానరః ॥ 83.4 ॥

అథాయాంతం హనూమంతం దదర్శురపతిః పథి ।

వానరైః కృతసంగ్రామైః శ్వసద్భిరభిసంవృతమ్ ॥ 83.5 ॥

దృష్ట్వా పథి హనూమాంశ్చ తదృక్షబలముద్యతమ్ ।

నీలమేఘనిభం భీమం సన్నివార్య న్యవర్తత ॥ 83.6 ॥

స తేన హరిసైన్యేన సన్నికర్షం మహాయశాః ।

శీఘ్రమాగమ్య రామాయ దుఃఖితో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 83.7 ॥

సమరే యుధ్యమానానామ్ అస్మాకం ప్రేక్షతాం పురః ।

జఘాన రుదతీం సీతామ్ ఇంద్రజిద్రావణాత్మజః ॥ 83.8 ॥

ఉద్రాభంతచిత్తస్త్వాం దృష్ట్వా విషణ్ణోఽహమరిందమ ।

తదహం భవతో వృత్తం విజ్ఞాపయితుమాగతః ॥ 83.9 ॥

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా రాఘవశ్శోకమూర్ఛితః ।

నిపసాత తదా భూవౌ ఛిన్నమూల ఇవ ద్రుమః ॥ 83.10 ॥

తం భూవౌ దేవసంకాశం పతితం ప్రేక్ష్య రాఘవమ్ ।

అభిపేతుస్సముత్పత్య సర్వతః కపిసత్తమాః ॥ 83.11 ॥

అసించన్ సలితైశ్చైనం పద్మోత్పలసుగంధిభిః ।

ప్రదహంతమనాసాద్యం సహసాఽగ్నిమివోచ్ఛిఖమ్ ॥ 83.12 ॥

తం లక్ష్మణోఽథ బాహుభ్యాం పరిష్పజ్య సుదుఃఖితః ।

ఉవాచ రామమస్వస్థం వాక్యం హేత్వర్థసంయుతమ్ ॥ 83.13 ॥

శుభే వర్తమి తిష్ఠంతం త్వామార్య విజితేంద్రియమ్ ।

అనర్థేభ్యో న శక్నోతి త్రాతుం ధర్మో నిరర్థకః ॥ 83.14 ॥

భూతానాం స్థావరాణాం చ జంగమానాం చ దర్శనమ్ ।

యథాఽస్తి న తథా ధర్మః తేన నాస్తీతి మే మతిః ॥ 83.15 ॥

యథైవ స్థావరం వ్యక్తం జంగమం చ తథావిధమ్ ।

నాయమర్థస్తథా యుక్తః త్వద్విధో న విపద్యతే ॥ 83.16 ॥

యద్యధర్మో భవేద్భూతః రావణో నరకం వ్రజేత్ ।

భవాంశ్చ ధర్మయుక్తో వై నైవం వ్యసనమాఘ్నయాత్ ॥ 83.17 ॥

తస్య చ వ్యసనాభావాత్ వ్యసనం చ గతే త్వయి ।

ధర్మో భవత్యధర్మశ్చ పరస్పరవిరోధినౌ ॥ 83.18 ॥

ధర్మేణోపలభేద్ధర్మమ్ అధర్మం చాప్యధర్మతః ।

యద్యధర్మేణ యుజ్యేయుః ఏష్వధర్మః ప్రతిష్ఠితః ॥ 83.19 ॥

యది ధర్మేణ యుజ్యేరన్ నాధర్మరుచయో జనాః ।
ధర్మేణ చరతాం ధర్మః తథా చైషాం ఫలం భవేత్ ॥ 83.20 ॥

యస్మాదర్థా వివర్ధంతే యేష్వధర్మః ప్రతిష్ఠితః ।
క్లిశ్యంతే ధర్మశీలాశ్చ తస్మాదేతా నిరర్థకా ॥ 83.21 ॥

వధ్యంతే పాపకర్మాణః యద్యధర్మేణ రాఘవ ।
వధకర్మ హతోఽధర్మః స హతః కం వధిష్యతి ॥ 83.22 ॥

అథవా విహితేనాయం హన్యతే హంతి వా పరమ్ ।
విధిరాలిప్యతే తేన న స పాపేన కర్మణా ॥ 83.23 ॥

అదృష్ట ప్రతికారేణ త్వవ్యక్తేనాసతా సతా ।
కథం శక్యం పరం ప్రాప్తుం ధర్మేణారివికర్షణ ॥ 83.24 ॥

యది సత్యాత్పతాం ముఖ్య నాఽసత్యాత్పవ కించన ।
త్వయా యదీదృశం ప్రాప్తం తస్మాత్ సన్నోపపద్యతే ॥ 83.25 ॥

అథవా దుర్బలః క్షీబః బలం ధర్మోఽనువర్తతే ।
దుర్బలో హృతమర్యాదః న సేవ్య ఇతి మే మతిః ॥ 83.26 ॥

బలస్య యది చేద్ధర్మః గుణభూతః పరాక్రమే ।
ధర్మముత్స్రుజ్య వర్తస్య యథా ధర్మే తథా బలే ॥ 83.27 ॥

అథ చేత్పత్యవచనం ధర్మః కిల పరంతప ।
అన్యతస్త్యయ్యకరుణః కిం న బద్ధస్త్యయా పితా ॥ 83.28 ॥

యది ధర్మో భవేద్భూతః అధర్మో వా పరంతప ।
న స్మ హత్వా మునిం వజ్రీ కుర్యాదిజ్యాం శతక్రతుః ॥ 83.29 ॥

అధర్మసంశ్రితో ధర్మః వినాశయతి రాఘవ ।
సర్వమేతద్యథాకామం కాకుత్స్థ కురుతే నరః ॥ 83.30 ॥

మమ చేదం మతం తాత ధర్మోఽయమితి రాఘవ ।
ధర్మమూలం త్వయా ఛిన్నం రాజ్యముత్స్రుజతా తదా ॥ 83.31 ॥

అర్థేభ్యో హి వివృద్ధేభ్యః సంవృత్తేభ్యస్తతస్తతః ।
క్రియాస్పర్వాః ప్రవర్తంతే పర్వతేభ్య ఇవాపగాః ॥ 83.32 ॥

అర్థేన హి వియుక్తస్య పురుషస్యాల్పతేజసః ।
వృచ్ఛిద్యంతే క్రియాస్పర్వాః గ్రీష్మే కుసరితో యథా ॥ 83.33 ॥

సోఽయమర్థం పరిత్యజ్య సుఖకామస్సుఖైధితః ।
పాపమారభతే కర్తుం తతో దోషః ప్రవర్తతే ॥ 83.34 ॥

యస్యార్థాస్తస్య మిత్రాణి యస్యార్థాస్తస్య బాంధవాః ।
 యస్యార్థాస్స పుమాన్ లోకే యస్యార్థాస్స చ పండితః ॥ 83.35 ॥
 యస్యార్థాస్స చ విక్రాంతః యస్యార్థాస్స చ బుద్ధిమాన్ ।
 యస్యార్థాస్స మహాభాగః యస్యార్థాస్స మహాగుణః ॥ 83.36 ॥
 అర్థస్యైతే పరిత్యాగే దోషాః ప్రవ్యాహృతా మయా ।
 రాజ్యముత్సృజతా వీర యేన బుద్ధిస్త్వయా కృతా ॥ 83.37 ॥
 యస్యార్థా ధర్మకామార్థాః తస్య సర్వం ప్రదక్షిణమ్ ।
 అధనేనార్థకామేన నాఽర్థశ్చకోఽవిచిన్వతా ॥ 83.38 ॥
 హర్షః కామశ్చ దర్పశ్చ ధర్మః క్రోధశ్చమో దమః ।
 అర్థాదేతాని సర్వాణి ప్రవర్తంతే నరాధిప ॥ 83.39 ॥
 యేషాం నశ్యత్యయం లోకః చరతాం ధర్మచారిణామ్ ।
 తేఽర్థాస్త్వయి న దృశ్యంతే దుర్దినేషు యథా గ్రహాః ॥ 83.40 ॥
 త్వయి ప్రవ్రాజితే వీర గురోశ్చ వచనే స్థితే ।
 రక్షసాఽపహృతా భార్యా ప్రాణైః ప్రియతరా తవ ॥ 83.41 ॥
 తదద్య విపులం వీర దుఃఖమింద్రజితా కృతమ్ ।
 కర్మణా వ్యపనేష్యామి తస్మాదుత్తిష్ట రాఘవ ॥ 83.42 ॥
 ఉత్తిష్ట నరశార్దూల దీర్ఘబాహులా దృఢవ్రత ।
 కిమాత్మానం మహాత్మానమ్ ఆత్మానం నావబుధ్యసే ॥ 83.43 ॥
 అయమనఘ తవోదితః ప్రియార్థం, జనకసుతానిధనం నిరీక్ష్య రుష్టః ।
 సహాయగజరథాం సరాక్షసేంద్రాం, భృశమిషుభిర్వినిపాతయామి లంకామ్ ॥ 83.44 ॥

(2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాస్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే త్మశీతితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చతురశీతితమస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాస్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

రామమాశ్వాసయానే తు లక్ష్మణే భ్రాతృవత్సలే ।

నిక్షిప్య గుల్మాన్ స్వస్థానే తత్రాగచ్ఛద్విభీషణః ॥ 84.1 ॥ (2 సార్లు)

నానాప్రహరణైర్వీరైః చతుర్భిస్సచివైర్వృతః ।

నీలాంజనచయాకారైః మాతంగైరివ యూధపః ॥ 84.2 ॥

సోఽభిగమ్య మహాత్మానం రాఘవం శోకలాలసమ్ ।
 వానరాంజ్ఞైవ దదృశే బాష్పపర్యాకులేక్షణాన్ ॥ 84.3 ॥
 రాఘవం చ మహాత్మానమ్ ఇక్ష్యాకుకులనందనమ్ ।
 దదర్శ మోహమాపన్నం లక్ష్మణస్యాంకమాశ్రితమ్ ॥ 84.4 ॥
 ప్రీడితం శోకసంతప్తం దృష్ట్వా రామం విభీషణః ।
 అంతర్దుఃఖేన దీనాత్మా కిమేతదితి సోఽబ్రవీత్ ॥ 84.5 ॥
 విభీషణముఖం దృష్ట్వా సుగ్రీవం తాంశ్చ వానరాన్ ।
 లక్ష్మణోవాచ మందార్థమ్ ఇదం బాష్పపరిఘ్నతః ॥ 84.6 ॥
 హతామింద్రజితా సీతామ్ ఇహ శ్రుత్వైవ రాఘవః ।
 హనూమద్వచనాత్సౌమ్య తతో మోహముపాగతః ॥ 84.7 ॥
 కథయంతం తు సౌమిత్రిం సన్నివార్య విభీషణః ॥ 84.8 ॥
 మనుజేంద్రార్తరూపేణ యదుక్తం చ హనూమతా ।
 తదయుక్తమహం మన్యే సాగరస్యేవశోషణమ్ ॥ 84.9 ॥
 అభిప్రాయం తు జానామి రావణస్య దురాత్మనః ।
 సీతాం ప్రతి మహాబాహూ న చ ఘాతం కరిష్యతి ॥ 84.10 ॥
 యాచ్యమానస్తు బహుశః మయా హితచిక్రీర్షణా ।
 వైదేహీముత్స్రుజస్వేతి న చ తత్కృతవాన్ వచః ॥ 84.11 ॥
 వైవ సామ్నా న దానేన న భేదేన కుతో యుధా ।
 సా ద్రష్టుమపి శక్యేత వైవ చాన్యేన కేనచిత్ ॥ 84.12 ॥
 వానరానోహయిత్వా తు ప్రతియాతస్స రాక్షసః ।
 చైత్యం నికుంభిలాం నామ యత్ర హోమం కరిష్యతి ॥ 84.13 ॥
 హుతవానుపయాతో హి దేవైరపి సవాసవైః ।
 దురాధర్షో భవత్యేవ సంగ్రామే రావణాత్మజః ॥ 84.14 ॥
 తేన మోహయతా నూనమ్ ఏషా మాయా ప్రయోజితా ।
 విఘ్నమన్విచ్ఛతా తత్ర వానరాణాం పరాక్రమే ॥ 84.15 ॥
 ససైన్యాస్తత్ర గచ్ఛామః యావత్తన్న సమాప్యతే ।
 త్యజేమం నరశార్దూల మిథ్యా సంతాపమాగతమ్ ।
 సీదతే హి బలం సర్వం దృష్ట్వా త్వాం శోకకర్షితమ్ ॥ 84.16 ॥
 ఇహ త్వం స్వస్థహృదయః తిష్ఠ సత్త్వసముచ్చితః ।
 లక్ష్మణం ప్రేషయాస్మాభిః సహ సైన్యానుకర్షిభిః ॥ 84.17 ॥

ఏష తం నరశార్దూలః రావణిం నిశితైశ్చరైః ।

త్యాజయిష్యతి తత్కర్మ తతో వధో భవిష్యతి ॥ 84.18 ॥

తస్యైతే నిశితాస్తీక్ష్ణాః పత్రిపత్రాంగవాజినః ।

పతత్రిణ ఇవాసౌమ్యాః శరాః పాస్యంతి శోణితమ్ ॥ 84.19 ॥

తం సందిశ మహాబాహూ లక్ష్మణం శుభలక్ష్ణమ్ ।

రాక్షసస్య వినాశాయ వజ్రం వజ్రధరో యథా ॥ 84.20 ॥

మనుజవర న కాలవిప్రకర్షః, రిపునిధనం ప్రతి యతమోఽద్య కర్తుమ్ ।

త్వమతిస్పృజ రిపోర్వధాయ వాణీమ్ అమరరిపోర్మధనే యథా మహేంద్రః ॥ 84.21 ॥

సమాప్తకర్మా హి న రాక్షసాధిపః, భవత్యదృశ్య స్సమరే సురాసురైః ।

యుయుత్సతా తేన సమాప్తకర్మణా, భవేత్సురాణామపి సంశయో మహాన్ ॥ 84.22 ॥

(2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।

భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చతురశీతితమస్సర్గః

అథ పంచాశీతితమస్సర్గః

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా రాఘవశోకకర్మితః ।

నోపధారయతే వ్యక్తం యదుక్తం తేన రక్షసా ॥ 85.1 ॥

శ్రీరామస్తుతిః - ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।

లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః -

కుటుంబవృద్ధిం ధనధాన్యవృద్ధిం, స్త్రియశ్చ ముఖ్యాస్సుఖముత్తమం చ ।

శ్రుత్వా శుభం కావ్యమిదం మహార్థం, ప్రాప్నోతి సర్వాం భువి చార్థసిద్ధిమ్ ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీనాసిథ మహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే ఏకోననవ్తతితమస్సర్గః

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

అథ వర్షసహస్రేణ, తాం పితామహ ఆయయౌ ।

దారుణం హి తపస్సిద్ధ్యై, విషాగ్నిరపి శీతలః ॥ 1 ॥

మనసైవ ప్రణమ్యైనం, సా తథైవ స్థితా సతీ ।

కో వరః క్షుచ్ఛమాయాఽలమ్, ఇతి చింతాన్వితాఽభవత్ ॥ 2 ॥

ఆస్పృతం ప్రార్థయిష్యేఽహం, వరమేకమిమం విభుం ।
అనాయసీ చాయసీ చ, స్యామహం జీవసూచికా ॥ 3 ॥

అస్యోక్త్యా ద్వివిధా సూచిః, భూత్వా లక్ష్మ్యా విశామ్యహం ।
ప్రాణీనాం సహసర్వేషాం, హృదయం సురభిర్యథా ॥ 4 ॥

యథాభిమతమేతేన, గ్రసేయం సకలం జగత్ ।
క్రమేణ క్షుద్వినాశాయ, క్షుద్వినాశః పరం సుఖమ్ ॥ 5 ॥

ఇతి సంచింతయంతీం తామ్, ఉవాచ కమలాలయః ।
అన్యాయ్యాస్తథా దృష్ట్వా, స్తనితాభ్రవోపమమ్ ॥ 6 ॥

బ్రహ్మోవాచ -

పుత్రి కర్కటికే, రక్షః కులశైలాభ్రమాలికే ।
ఉత్తిష్ఠ త్వం తు తుష్టోఽస్మి, గృహాణాభిమతం వరం ॥ 7 ॥

కర్కట్యువాచ -

భగవన్ భూతభవ్యేశ, స్యామహం జీవసూచికా ।
అనాయసీ చాయసీ చ, విధేఽర్చయసి చేద్వరం ॥ 8 ॥

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

ఏవమస్త్వితి తాముక్త్యా, పునరాహ పితామహః ।
సూచికా సోపసర్గా త్వం, భవిష్యసి విషూచికా ॥ 9 ॥
సూక్ష్మయా మాయయా, సర్వలోకహింసాం కరిష్యసి ।
దుర్భోజనా దురారంభాః, మూర్ఖా దుఃస్థితయశ్చ యే ॥ 10 ॥
దుర్దేశవాసినో దుష్టాః, తేషాం హింసాం కరిష్యసి ।
ప్రవిశ్యాఽహృదయం ప్రాణైః, పద్మస్త్రీహాది బాధనాత్ ॥ 11 ॥

వాతలేఖాత్మికా వ్యాధిః, భవిష్యసి విషూచికా ।
సగుణం విగుణం చైవ, జనమాసాదయిష్యసి ॥ 12 ॥
గుణాన్వితచికిత్సార్థం, మంత్రోఽయం తు మయోచ్యతే ।

బ్రహ్మోవాచ -

హిమాద్రేరుత్తరే పార్శ్వే, కర్కటి నామ రాక్షసి ॥ 13 ॥
విషూచికాఽభిధానా సా, నామ్నాప్యన్యాయ బాధికా ।

తస్యాః మంత్రః ।

ఓం, హ్రీం, హ్రూం, రీం, రాం, విష్ణు శక్తయే నమః (3 సార్లు)

ఓం, నమో భగవతి, విష్ణుశక్తిమేనాం.

ఓం, హర హర, నయ నయ, పచ పచ, మథ మథ,

ఉత్పాదయ ఉత్పాదయ, దూరే కురు స్వాహా.

హిమవంతం గచ్ఛ, జీవ, సః, సః, సః, చంద్రమండల గతోఽసి స్వాహా । (3 సార్లు)

ఇతి మంత్రీ మహామంత్రం, న్యస్య వామకరోదరే ।
మార్జయేదాతురాకారం, తేన హస్తేన సంయుతః ॥ 14 ॥

హిమశైలాభిముఖ్యేన, విద్రుతాం తాం విచింతయేత్ ।
కర్కటీం కర్కశాక్రందాం, మంత్రముద్గరమర్దితాం ॥ 15 ॥

ఆతురం చింతయేచ్ఛంద్రే, రసాయన హృదిస్థితం ।
అజరామరణం యుక్తం, ముక్తం సర్వాధివిభ్రమైః ॥ 16 ॥

సాధకో హి శుచిర్భుత్వా, స్వాచాంతస్సుసమాహితః ।
క్రమేణానేన సకలాం, ప్రోచ్ఛినత్తి విషూచికామ్ ॥ 17 ॥

ఇతి గగనగతః, త్రిలోకనాథః, గగనగసిద్ధగృహీత, సిద్ధమంత్రః ।
గతః, ఉపగతశక్రవంద్యమానః, నిజపురమ్, అక్షయమ్, ఆయమ్, ఉజ్జ్వలశ్రీః ॥ 18 ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీవాసిష్ఠమహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే
విఘాచికామంత్రకథనం నామ ఏకోనసప్తతితమస్కర్గః**

- అథ క్షమాప్తార్థనా** - యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥
- అథ భగవత్సమర్పణమ్** - కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥
- అథ మంగళమ్** - శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

